

KÄSKKIRI

18.12.2023 nr 159

Noorte, kes ei õpi ega tööta, ja tervise tõttu tööturul haavatavamas olukorras olevate inimeste tööturul toetamine

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel.

1. Reguleerimisala

1.1. Käskkirjaga reguleeritakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 1 lõike 1 punktis 1 nimetatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027” (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi 4 „Sotsiaalsem Eesti“ erieesmärgi a „Parandada kõigi töötajate, eelkõige noorte ja pikaajaliste töötute ning tööturult eemale jäänud ja tööturul ebasoodsas olukorras olevatesse rühmadesse kuuluvate isikute tööle saamise võimalusi ja aktiveerimismeetmete kättesaadavust nende jaoks, tehes seda noorte puhul eelkõige noortegarantii rakendamise kaudu, ning füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ja sotsiaalmajanduse edendamise kaudu“ meetme 21.4.2.3 „Kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine“ sekkumise 21.4.2.31 „Tööturu struktuursete probleemide lahendamine, tööhõive suurendamine ja erinevate tööturu riskirühmade tööturul osalemise toetamine“ toetuse andmise tingimusi ja korda.

1.2. Käskkirjas sätestatud tegevusteks antav toetus ei ole riigiabi konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 tähenduses ega vähese tähtsusega abi konkurentsiseaduse § 33 lõike 1 tähenduses.

1.3. Käskkirjas sätestatud kulude abikõlblikkusele, toetuse maksetaotluse menetlemisele ja maksmisele, toetuse tagasinõudmisele ning elluviija ja partneri kohustuste osas kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrust nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*).

1.4. Toetuse kasutamisega seotud teavet, maksetaotlusi ja aruandeid esitatakse ning selleks vajalikud vormid ja juhised tehakse kättesaadavaks ning finantskorrektsiooni otsus toimetatakse kätte ÜSS2021_2027 § 21 lõikes 3 sätestatud e-toetuse keskkonnas.

2. Rakendusasutus, rakendusüksus, elluviija ja partner

2.1. Rakendusasutus on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *rakendusasutus*).

2.2. Rakendusüksus on Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *rakendusüksus*).

2.3. Elluviija on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tööhõive osakond (edaspidi *elluviija*).

2.4. Partner on Sotsiaalkindlustusamet (edaspidi *partner*).

3. Toetuse andmise eesmärk ja tulemused

3.1. Punktis 4.1. nimetatud tegevuste toetamise eesmärk on:

3.1.1. panustada 15–29-aastaste noorte, kes ei õpi ega tööta (edaspidi *NEET-olukord*) ja NEET olukorra riskis (edaspidi *NEET-risk*) olevate noorte vajaduste lahendamisse, et toetada nende arengutakistustest ülesaamist ja noorte kujunemist arukateks, tegusateks ja enda tervist hoidvateks inimesteks;

3.1.2. läbi ennetustegevuste toetada noori alates 13-ndast eluaastast, et nad ei satuks NEET olukorda.

3.2. Punktis 4.1. nimetatud tegevuste toetamise tulemusena on:

3.2.1. välja töötatud, ellu viidud ja hinnatud NEET-olukorras ja -riskis noorte toetamiseks vajalik pädevusraamistik ja NEET-olukorras noorte toetamise ja teenuste koostöömudel (edaspidi *koostöömudel*), metoodika ja koolitusprogramm;

3.2.2. partneri poolt kohaliku omavalitsuse üksuste toetamise tulemusel on NEET olukorras ja -riskis noortel võimalik üle Eesti saada kvaliteetset abi ja tuge lahenduste leidmisel;

3.2.3. „Noortegarantii tugevdamise riigisisene tegevuskava perioodiks 2022–2027“ (edaspidi *noortegarantii tegevuskava*) elluviimine elluviija poolt koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga koordineeritud ja teavitustegevused ellu viidud.

3.3. Punktis 4.2. nimetatud tegevuste toetamise eesmärk on tervisest tuleneva takistuse tõttu ehk seisundi tõttu, millest tulenevalt on inimesele määratud puue või tal on tuvastatud osaline või puuduv töövõime, tööturul haavatavamas olukorras olevate inimeste töövõime säilitamise ja parandamise edendamine, vähenenud töövõimega inimeste tööturul osalemise suurendamine ja varase pensionile jäämise ärahoidmine ning seeläbi töövõimereformi tulemuste jätkusuutlikkuse tagamine.

3.4. Punktis 4.2. nimetatud tegevuste toetamise tulemusena on töövõime süsteem arendatud, vajalikud osapooled on kaasatud ning panustatud on tervisest tuleneva takistuse tõttu tööturul haavatavamas olukorras olevate inimeste tööturule kaasamist toetavatesse teavitustegevustesse ning tagatud on valdkonna jätkusuutlik teadmispõhine poliitikakujundamine.

3.5 Toetatavad tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706), artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja panustavad Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud Eesti riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi „*Eesti 2035*“) aluspõhimõtete hoidmisesse ning sihi „Eestis elavad arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed“ alasihi „Arukas inimene“ saavutamisse.

3.6. Punktis 3.5. nimetatud aluspõhimõtete hoidmist ja sihi saavutamist soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi, ligipääsetavust ja regionaalarengut toetaval moel hinnatakse järgmiste „Eesti 2035“ näitajatega, millele vastavuse tagamisel lähtutakse rakendusüksuse veebilehel avaldatud selgitavast juhiseist:

- 3.6.1. soolise võrdõiguslikkuse indeks;
- 3.6.2. hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik;
- 3.6.3. ligipääsetavuse näitaja;
- 3.6.4. tööjõus osalemise määr 15–74. a.

3.7. Toetuse andmisel lähtutakse riigi eelarvestrateegia heaolu tulemusvaldkonna ja „Heaolu arengukava 2023–2030“ tööturuprogrammi meetme „Kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine“ tegevusest „Aktiivsed ja passiivsed tööturumeetmed“.

3.8. Punktis 4.1. nimetatud tegevused kuuluvad noortegarantii tegevuskava tegevuste hulka ning punktides 4.1. ja 4.2. nimetatud tegevused lähtuvad Euroopa Liidu rohe- ja digipöörde eesmärkidest.

4. Toetatavad tegevused

4.1. Toetust antakse järgmistele tegevustele, mis panustavad punktis 3.1. nimetatud eesmärki, punktis 3.2. nimetatud tulemustesse ning punktides 6.1. ja 6.3. nimetatud näitajatesse:

- 4.1.1. NEET-olukorras ja -riskis noort toetava spetsialisti pädevusraamistiku ja koolituskava väljatöötamine;
- 4.1.2. kohaliku omavalitsuse üksuse juhtumikorraldajatele ja teistele NEET-olukorras ja -riskis noortega tegelevatele spetsialistidele koolituste ja teiste kaasavate õpitegevuste korraldamine;
- 4.1.3. koostöömodeli elluviimist toetava kvaliteedi ja tulemuste hindamise ja analüüsimise süsteemi kontseptsiooni loomine kohaliku omavalitsuse üksusele;
- 4.1.4. elluviija ja partneri tehtud tegevuste mõju ja tulemuslikkuse analüüsimine ja hindamine;
- 4.1.5. koostöömodeli infotehnoloogiliste andmelahendussüsteemide tehniline loomine ja arendamine;
- 4.1.6. kohaliku omavalitsuse üksuse riigipoolne toetamine koostöömodeli rakendamisel;
- 4.1.7. noortegarantii tegevuskava ja noortegarantii tugisüsteemi (edaspidi *NGTS*) elluviimise koordineerimine ja toetamine ning tegevuskava elluviimise seiramine;
- 4.1.8. teavitustegevuste läbiviimine ja hoiakute kujundamine.

4.2. Toetust antakse järgmistele tegevustele, mis panustavad punktis 3.3. nimetatud eesmärki, punktis 3.4. nimetatud tulemustesse ning punktis 6.4. nimetatud näitajatesse:

- 4.2.1. poliitikaanalüüside ja -uuringute ning ekspertiiside ja arendustegevuste läbiviimine;
- 4.2.2. poliitikakujundajate pädevuse suurendamine;
- 4.2.3. sihtrühmaga kokkupuutuvate osapoolte koostöö ja andmevahetuse ja metoodikate arendus;
- 4.2.4. teavitustegevuste läbiviimine ja hoiakute kujundamine;
- 4.2.5. töövõimesüsteemi arendamine.

4.3. Punktides 4.1. ja 4.2. nimetatud tegevuste puhul tagatakse, et:

- 4.3.1. tegevuste kavandamisel ja elluviimisel järgitakse soolise võrdõiguslikkuse, võrdse kohtlemise ja ligipääsetavuse põhimõtteid, millega seoses arvestatakse eri soost ja rahvusest sihtrühma liikmete ning erivajadusega inimestega, tagamaks neile võrdsed võimalused tegevustes osaleda;
- 4.3.2. tegevuste digitaalne ja veebisisu peab vastama avaliku teabe seaduse §-s 32 ja ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 28. veebruari 2019. a määruses nr 20 „Veebilehe ja mobiilirakenduse ligipääsetavuse nõuded ning ligipääsetavust kirjeldava teabe avaldamise kord“ kehtestatud ligipääsetavuse nõuetele;

4.3.3. tegevused ei suurenda negatiivseid keskkonnamõjusid, milleks elluviija ja partner rakendavad riigihangete läbiviimisel keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriume¹ ning kasutavad keskkonnasäästlikke lahendusi².

4.4. Toetatakse tegevusi, mis ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesmärke Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artikli 17 tähenduses.

5. Sihtrühm

5.1. Punkti 4.1. tegevuste sihtrühm on NEET olukorras ja -riskis noortega töötavad partneri ja kohaliku omavalitsuse üksuse spetsialistid ning elluviija ja noortegarantii tegevuskavas hõlmatud ministeeriumite teenistujad.

5.2. Punkti 4.2. tegevuste sihtrühm on töövõimepoliitika kujundajad ja rakendajad.

6. Näitajad

6.1. Punktis 4.1. nimetatud tegevused toetavad rakenduskava väljundnäitajat „osaluskordade arv“, milles arvestatakse toetatavates tegevustes osalenud riiklikul ja kohalikul tasandil NEET-olukorras ja -riskis noori toetavate spetsialistide arvu.

6.2. Punktis 6.1. nimetatud väljundnäitaja 2029. aasta sihttasemeks on 1000 osaluskorda ning 2024. aasta vahesihhtasemeks on 150 osaluskorda.

6.3. Punktis 4.1. nimetatud tegevused panustavad järgmistesse projektispetsiifilistesse näitajatesse:

6.3.1. NGTS seirega liitunud ja toetatud kohaliku omavalitsuse üksuste arv, mille 2029. aasta sihttasemeks on 74 ning 2024. aasta vahesihhtasemeks on 65 üksust;

6.3.2. noortegarantii teavitustegevused on ellu viidud ja NGTSi teavitustegevuste kontseptsioon 2024–2029 on loodud ja tegevuskava on teostatud, mille 2029. aasta sihttasemeks on üks teavitustegevus;

6.3.3. sihtrühmast lähtuv juhtumikorralduslik juhend on välja töötatud ja kohaliku omavalitsuse üksuste kodulehtede kaudu kättesaadav, mille 2029. aasta sihttasemeks on ühe NEET-olukorras noorte toetamise ja teenuste koostöömudelise lähtuva metoodilise juhtumikorraldusliku juhendi loomine ja ajakohastamine;

6.3.4. andmelahendussüsteem on loodud või arendatud, mille 2029. aasta sihttasemeks on ühe NEET-olukorras noorte toetamise ja teenuste koostöömudelise lähtuva töö kirjeldamise ja analüüsi IT-lahenduse kontseptsiooni loomine, tehniline teostamine ja kasutamine;

6.3.5. NGTS-i toimimise analüüs on läbi viidud, mille 2029. aasta sihttasemeks on üks analüüsitegevus.

6.4. Punktis 4.2. nimetatud tegevused panustavad järgmistesse projektispetsiifilistesse näitajatesse:

6.4.1. töövõime hindamise analüüs on läbi viidud, mille 2029. aasta sihttasemeks on üks analüüsitegevus;

6.4.2. sündmusteenuse teavitustegevuste kampaania on ellu viidud, mille 2029. aasta sihttasemeks on üks tervisest tulenevate takistustega inimeste sündmusteenuse teavitustegevus.

¹ <https://kliimaministeerium.ee/elukeskkond-ringmajandus/ringmajandus/keskkonnahoidlikud-riigihanked>

² <https://kliimaministeerium.ee/keskkonnateadlikkus>

6.5. Sekkumise tulemusnäitajaks on pärast teenuse saamist tööhõives olev tööealine elanikkond, mille 2029. aasta sihttasemeks on 38 protsenti.

7. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood algab 1. jaanuaril 2024. a ning lõpeb 31. detsembril 2029. a.

8. Eelarve

Toetatavate tegevuste eelarve on 3 082 800,30 eurot, millest Euroopa Sotsiaalfondi toetus on 2 157 960,21 eurot (70 protsenti) ja riiklik kaasfinantseering on 924 840,09 eurot (30 protsenti).

9. Kulude abikõlblikkus

9.1. Abikõlblike kulude kindlaks määramisel lähtutakse ühendmääruse §-dest 15–17.

9.2. Toetatavate tegevuste kaudsed kulud on abikõlblikud ühendmääruse § 21 lõike 1 kohaselt ühtse määra alusel 15 protsendi ulatuses tegevuste otsestest personalikuludest.

9.3. Abikõlblikud kulud on punktides 4.1. ja 4.2. nimetatud tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud.

10. Toetuse maksmise tingimused ja kord

10.1. Toetust makstakse abikõlblike kulude hüvitamiseks tegelike kulude alusel vastavalt ühendmääruse § 27 lõike 1 punktile 1. Kaudseid kulusid hüvitatakse vastavalt ühendmääruse § 28 lõikele 3.

10.2. Abikõlbliku kulu eest peab elluviija tasuma projekti abikõlblikkuse perioodil, kuid hiljemalt 31. detsembril 2029. a.

10.3. Enne esimese makse saamist esitab elluviija rakendusüksusele:

10.3.1. toetuse taotlemisel ühendmääruse § 27 lõike 1 punkti alusel väljavõtte oma raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas toetusega seotud kulusid ja tasumist eristatakse raamatupidamises muudest elluviija kuludest. Eristamist ei nõuta kaudsete kulude osas;

10.3.2. elluviija hankekorra;

10.3.3. volikirja, kui esindusõiguslik isik tegutseb volituse alusel.

10.4. Punktis 10.3. nimetatud dokumente ei pea esitama, kui elluviija on perioodil 2014–2020 toetuse makse taotlemisel nimetatud dokumendid esitanud ja neid ei ole muudetud. Elluviija esitab rakendusüksusele sellekohase kirjaliku kinnituse.

10.5. Makse saamise aluseks olevaid dokumente ja tõendeid esitab elluviija rakendusüksusele kõige harvem üks kord kvartalis ja kõige sagedamini üks kord kuus.

10.6. Makse aluseks olevate dokumentide menetlusaeg on kuni 80 kalendripäeva dokumentide saamisest arvates.

10.7. Lõppmakse saamiseks esitatavad dokumendid esitatakse koos lõpparuandega. Lõppmakse tehakse pärast elluviija kohustuste täitmist ning rakendusüksuse kontrollitud lõpparuande kinnitamist. Lõppmakse taotlus esitatakse rakendusüksusele hiljemalt 17. jaanuariks 2030.

11. Elluviija ja partneri kohustused

11.1. Elluviija kohustub lisaks ühendmääruse §-des 10 ja 11 sätestatule täitma järgmist:

11.1.1. esitama rakendusasutuse nõudmisel toetuse eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite kaupa;

11.1.2. rakendama tegevusi vastavalt rakendusasutuse kinnitatud eelarvele;

11.1.3. esitama rakendusasutusele eelarve täitmise aruande iga kuu 10. kuupäevaks eelmise kuu kohta rakendusasutuse poolt väljatöötatud vormil;

11.1.4. esitama rakendusüksusele järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi 10. detsembriks või kümne tööpäeva jooksul pärast eelarve kinnitamist, kuid esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitama 15 tööpäeva jooksul käskkirja kinnitamisest;

11.1.5. esitama rakendusüksusele korrigeeritud prognoosi järelejäänud eelarveaasta kohta, kui maksetaotlus erineb rohkem kui 25 protsendi võrra punktis 11.1.4 nimetatud prognoosist.

11.1.6. täitma teavitamiskoostöödeid vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud nõuetele.

11.2. Partner kohustub lisaks ühendmääruse § 10 lõigetes 2 ja 3 ning §-s 11 sätestatule esitama:

11.2.1. elluviija nõudmisel punktis 10.3. nimetatud partneri organisatsiooni dokumendid;

11.2.2. elluviija antud tähtjaks järgneva eelarveaasta kulude planeerimiseks eelarveprognoosi ja jooksva eelarveaasta prognoosi parandused või muudatusettepanekud lähtuvalt toetuse saaja või partneri vajadusest;

11.2.3. elluviijale maksetaotluse tasutud kuludokumentide alusel hiljemalt iga kuu 10. kuupäevaks või vastavalt elluviija nõudele viis tööpäeva enne eelarveprognoosis märgitud toetuse saaja maksetaotluse esitamise tähtaega rakendusüksusele;

11.2.4. elluviijale eelarve täitmise aruande hiljemalt iga kuu 5. kuupäevaks;

11.2.5. elluviijale esimeses maksetaotluses esitatud kuludega ning edaspidi rakendusüksuse saadetud valimiridade põhjal kaasnevad lisadokumendid (sh hankedokumendid, memod, osalejate nimekirjad, päevakavad) ja andma vajaduse korral täiendavaid selgitusi;

11.2.6. elluviijale vahearuaande iga aasta 5. jaanuariks ja 1. juuniks ning lõpparuande toetuse saaja antud tähtjaks.

12. Aruandlus

12.1. Elluviija esitab rakendusüksusele tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamise edenemise vahearuaande koos lisadega iga aasta 20. jaanuariks ja 31. juuliks vastavalt 31. detsembri ja 30. juuni seisuga. Kui tegevuste alguse ja esimese vahearuaande esitamise tähtpäeva vahe on vähem kui neli kuud, esitatakse vahearuaanne järgmiseks tähtpäevaks.

12.2. Elluviija tagab korrektsete tegevustes osalejate andmete olemasolu e-toetuse keskkonna sündmuste infosüsteemis iga kvartali lõpu seisuga hiljemalt kvartalile järgneva teise nädala lõpuks.

12.3. Elluviija esitab rakendusüksusele tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamise edenemise lõpparuande hiljemalt 17. jaanuariks 2030.

12.4. Kui e-toetuse keskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab aruande tähtaegset esitamist, loetakse aruande esitamise tähtjaks järgmine tööpäev pärast vea kõrvaldamist.

12.5. Kui vahearuaande ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse vaid lõpparuanne.

12.6. Rakendusüksus kontrollib kümne tööpäeva jooksul vahe- või lõpparuande (edaspidi koos *aruanne*) laekumisest, kas aruanne on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.

12.7. Kui vahearuandes puudusi ei esine, kinnitab rakendusüksus vahearuande.

12.8. Vahearuandes puuduste esinemise korral annab rakendusüksus elluvijale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning rakendusüksus kinnitab vahearuande viie tööpäeva jooksul pärast puuduste kõrvaldamist.

12.9. Kui lõpparuandes puudusi ei esine, teavitab rakendusüksus viie tööpäeva jooksul rakendusasutust nõuetekohase lõpparuande esitamisest. Rakendusasutusel on õigus esitada viie tööpäeva jooksul omapoolsed seisukohad rakendusüksusele. Kui rakendusasutuse hinnangul lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab rakendusüksus lõpparuande.

12.10. Lõpparuandes puuduste esinemise korral annab rakendusüksus elluvijale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks.

12.11. Aruandes kajastatakse info vastavalt andmeväljades nõutule.

12.12. Lõpparuandes esitatakse lisaks vahearuandes nõutavale infole teave toetatavate tegevuste panusest „Eesti 2035“ näitajatesse, millega hinnatakse horisontaalsete põhimõtete edenemist.

13. Finantskorrektsiooni tegemine ja toetuse tagastamine

13.1. Finantskorrektsioone teeb rakendusüksus vastavalt ühendmääruse §-dele 34–37.

13.2. Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus tagastatakse ÜSS 2021_2027 §-des 28–30 ning ühendmääruse § 34 lõigetes 1 või 2 toodud alustel.

14. Vaide esitamine

Rakendusüksuse toimingu või otsuse peale esitatakse enne halduskohtusse kaebuse esitamist vaide rakendusüksusele ÜSS2021_2027 § 31 kohaselt. Vaide lahendab rakendusüksus.

15. Käskkirja jõustumine

Käskkiri jõustub 1. jaanuaril 2024. a.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Riisalo

majandus- ja infotehnoloogiaminister

Lisa Toetuse eelarve kulukohtade kaupa